

ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคล การประเมินความเครียด การเผชิญความเครียด
ความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเอง และความผาสุกทางใจของวัยรุ่นที่เสพติดยาบ้า
ขณะรับการบำบัดรักษา ในแผนกผู้ป่วยนอก สถาบันธัญญารักษ์

นางสาวเสาวนีย์ สำนวน

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาการพยาบาลสุขภาพจิตและจิตเวช

คณะพยาบาลศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2545

ISBN 974-17-3093-4

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

RELATIONSHIPS BETWEEN PERSONAL FACTORS, STRESS APPRAISAL, COPING,
SELF-ESTEEM, AND PSYCHOLOGICAL WELL-BEING OF AMPHETAMINE
ADDICTED ADOLESCENTS RECEIVING TREATMENT IN
OUT PATIENT DEPARTMENT, THANYARAK INSTITUTE

Miss Saowanee Sumnuan

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Nursing Science in Mental Health and Psychiatric Nursing

Faculty of Nursing

Chulalongkorn University

Academic Year 2002

ISBN 974-17-3093-4

หัวข้อวิทยานิพนธ์

ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคล การประเมินความเครียด
การเผชิญความเครียด ความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเอง และความผาสุก
ทางใจของวัยรุ่นที่เสพติดยาบ้า ขณะรับการบำบัดรักษาในแผนก
ผู้ป่วยนอก สถาบันธัญญารักษ์

โดย

นางสาว เสาวนีย์ สำนวน

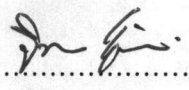
สาขาวิชา

การพยาบาลสุขภาพจิตและจิตเวช

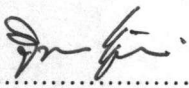
อาจารย์ที่ปรึกษา

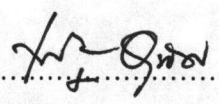
อาจารย์ ดร. เพ็ญพักตร์ อุทิศ

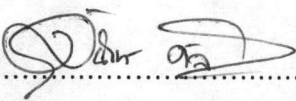
คณะพยาบาลศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้หัวข้อวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วน
หนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต

..... คณบดีคณะพยาบาลศาสตร์
(รองศาสตราจารย์ ดร.จินตนา ยูนิพันธุ์)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.จินตนา ยูนิพันธุ์)

..... อาจารย์ที่ปรึกษา
(อาจารย์ ดร. เพ็ญพักตร์ อุทิศ)

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สุนันท์ ศลโกสม)

เสาวนีย์ สำนักวน : ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคล การประเมินความเครียด การเผชิญ
 ความเครียด ความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเอง และความผาสุกทางใจของวัยรุ่นที่เสพติดยาบ้า
 ขณะรับการบำบัดรักษาในแผนกผู้ป่วยนอก สถาบันธัญญารักษ์. (RELATIONSHIPS BETWEEN
 PERSONAL FACTORS, STRESS APPRAISAL, COPING, SELF-ESTEEM, AND
 PSYCHOLOGICAL WELL-BEING OF AMPHETAMINE ADDICTED ADOLESCENTS
 RECEIVING TREATMENT IN OUT PATIENT DEPARTMENT, THANYARAK INSTITUTE)
 อ. ที่ปรึกษา : อ. ดร. เพ็ญพักตร์ อุทิศ, 123 หน้า. ISBN 974-17-3093-4.

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงบรรยาย มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) ปัจจัยส่วนบุคคล การประเมิน
 ความเครียด การเผชิญความเครียด ความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเอง และความผาสุกทางใจของวัยรุ่นที่เสพติดยาบ้า
 ขณะรับการบำบัดรักษาในแผนกผู้ป่วยนอก สถาบันธัญญารักษ์ 2) ความสัมพันธ์ระหว่าง ปัจจัยส่วนบุคคล
 การประเมินความเครียด การเผชิญความเครียด ความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเอง กับความผาสุกทางใจของวัยรุ่นที่
 เสพติดยาบ้า ขณะรับการบำบัดรักษาในแผนกผู้ป่วยนอก สถาบันธัญญารักษ์ กลุ่มตัวอย่าง คือ วัยรุ่นเสพติดยาบ้า
 จำนวน 150 คน (คำนวณได้จากสูตร Thronthike, 1978) ได้จากการเลือกแบบเจาะจง ตามเกณฑ์คุณสมบัติ
 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามการประเมินความเครียดลักษณะสูญเสีย/อันตราย คุกคาม และทำทหาย
 แบบสอบถามการเผชิญความเครียดโดยใช้ความสามารถของตนเอง ใช้แหล่งสนับสนุนอื่นๆ และแบบหลีกเลี่ยง
 ปัญหา แบบสอบถามความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเอง และแบบสอบถามความผาสุกทางใจของวัยรุ่นที่เสพติดยาบ้า
 ซึ่งผ่านการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา และหาความเที่ยงโดยใช้วิธีสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค ได้ค่า
 ความเที่ยงเท่ากับ .64, .57, .73, .85, .77, .85, .71 และ.73 ตามลำดับ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่
 ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสถิติไคสแควร์ และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน

ผลการวิจัย พบว่า

1. วัยรุ่นที่เสพติดยาบ้า ขณะเข้ารับการบำบัดรักษาในแผนกผู้ป่วยนอก สถาบันธัญญารักษ์ ส่วนใหญ่
 เป็นเพศชาย (ร้อยละ 89.3) และมีการประเมินความเครียดลักษณะทำทหาย (ร้อยละ 98.7) มีอายุเฉลี่ย 18.72 ปี
 มีคะแนนเฉลี่ยของการเผชิญความเครียดโดยใช้ความสามารถของตนเอง ใช้แหล่งสนับสนุนอื่นๆ แบบหลีกเลี่ยง
 ปัญหา และความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเอง เท่ากับ 54.26 (S.D. = 7.09), 18.93 (S.D. = 4.33), 34.93 (S.D. = 9.54)
 และ 30.35 (S.D. = 4.84) ตามลำดับ และมีความผาสุกทางใจอยู่ในระดับปานกลาง (\bar{X} = 66.95, S.D. = 16.75)
2. การเผชิญความเครียดแบบหลีกเลี่ยงปัญหา มีความสัมพันธ์ทางลบกับความผาสุกทางใจของวัยรุ่นที่
 เสพติดยาบ้า ขณะรับการบำบัดรักษาในแผนกผู้ป่วยนอก สถาบันธัญญารักษ์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ
 .05 ($r = -.563$) ส่วนการประเมินความเครียดลักษณะทำทหาย การเผชิญความเครียดโดยใช้ความสามารถของตนเอง
 และใช้แหล่งสนับสนุนอื่นๆ และความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเอง มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความผาสุกทางใจของ
 วัยรุ่นที่เสพติดยาบ้า ขณะเข้ารับการบำบัดรักษาในแผนกผู้ป่วยนอก สถาบันธัญญารักษ์ อย่างมีนัยสำคัญทาง
 สถิติที่ระดับ .05 ($r = .192, .434, .152$ และ .644 ตามลำดับ)

สาขาวิชา การพยาบาลสุขภาพจิตและจิตเวช ลายมือชื่อนิสิต *Chh Ch*
 ปีการศึกษา.....2545..... ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา *Prong*

4477622636 : MAJOR MENTAL HEALTH AND PSYCHIATRIC NURSING

KEY WORD: STRESS APPRAISAL / COPING / SELF-ESTEEM / PSYCHOLOGICAL WELL-BEING / AMPHETAMINE ADDICTED ADOLESCENTS

SAOWANEE SUMNUAN : RELATIONSHIPS BETWEEN PERSONAL FACTORS, STRESS APPRAISAL, COPING, SELF-ESTEEM, AND PSYCHOLOGICAL WELL-BEING OF AMPHETAMINE ADDICTED ADOLESCENTS RECEIVING TREATMENT IN OUT PATIENT DEPARTMENT, THANYARAK INSTITUTE. ADVISOR : PENPAKTR UTHIS, Ph.D., 123 pp. ISBN 974-17-3093-4.

The purposes of this descriptive research were to study 1) personal factors, stress appraisal, coping, self-esteem, and psychological well-being of amphetamine addicted adolescents receiving treatment in out patient department, Thanyarak Institute 2) the relationships between personal factors, stress appraisal, coping, self-esteem, and psychological well-being of amphetamine addicted adolescents receiving treatment in out patient department, Thanyarak Institute. The sample were 150 amphetamine addicted adolescents (calculated according to Thronthike, 1978), selected by purposive sampling method. The research instruments were questionnaires namely loss/harm, treat and challenge appraisal; problem-focused coping, others support coping, and nonproductive coping; self-esteem; and psychological well-being. All questionnaires were tested for content validity, and reliability. The Cronbach's Alpha coefficient reliability were .64, .57, .73, .85, .77, .85, .71 and .73 respectively. Statistical techniques utilized in data analysis were Percentage, Mean, Standard deviation, Chi - square and Pearson product moment correlation.

Major results of this study were as follows:

1. Amphetamine addicted adolescents receiving treatment in out patient department, Thanyarak Institute, were mostly male (89.3%) and using challenge stress appraisal (98.7%). They had mean age of 18.72 years. The mean scores of problem-focused coping, others support coping, coping by notcope, and self-esteem were 54.26 (S.D. =7.09), 18.93 (S.D. =4.33), 34.93 (S.D. =9.54) and 30.35 (S.D. =4.84), respectively. The scores of psychological well-being were in moderate level (\bar{X} = 66.95, S.D. = 16.75).

2. There were negative significantly relationships between coping by notcope and psychological well-being of amphetamine addicted adolescents receiving treatment in out patient department, Thanyarak Institute ($r = -.563, p .05$). There were positive significantly relationships between challenge appraisal, problem-focused coping, others support coping, self-esteem, and psychological well-being of amphetamine addicted adolescents receiving treatment in out patient department, Thanyarak Institute ($r = .192, .434, .152$ and $.644, p .05$, respectively).

Field of study Mental Health and Psychiatric Nursing
Academic year.....2002.....

Student's signature
Advisor's signature
Penpaktr Uthis

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จสำเร็จลุล่วงด้วยความกรุณาอย่างยิ่งของ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ อาจารย์ ดร.เพ็ญพักตร์ อุทิศ ที่กรุณาให้คำแนะนำในการทำวิทยานิพนธ์รวมทั้งชี้แนะแนวทางในการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคต่างๆ ด้วยความเอาใจใส่และเป็นกำลังใจตลอดมา ศิษย์กราบขอบพระคุณอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.จินตนา ยูนิพันธุ์ ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ที่ให้กำลังใจเสมอมา และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สุนันท์ ศลโกสม กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ที่กรุณาให้คำแนะนำเกี่ยวกับสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล รวมทั้งคณาจารย์คณะพยาบาลศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ที่ได้ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ และให้ข้อเสนอแนะอันเป็นประโยชน์ต่อผู้วิจัยในการพัฒนาตนเอง รวมทั้งให้กำลังใจในการทำวิทยานิพนธ์ตลอดมา

ขอกราบขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่าน ที่ให้ความกรุณาตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย และให้ข้อเสนอแนะเป็นอย่างดี

ขอขอบพระคุณผู้อำนวยการสถาบันัญญารักษ์ ผู้อำนวยการศูนย์บำบัดรักษายาเสพติด เชียงใหม่ คณะแพทย์ พยาบาล และเจ้าหน้าที่ทุกท่าน ที่กรุณาให้ความช่วยเหลือ ให้คำแนะนำและคอยอำนวยความสะดวกในการสอบถามวิจัย เพื่อเก็บข้อมูลสำหรับการวิจัยในครั้งนี้ รวมทั้งขอขอบคุณวัยรุ่นทุกท่านที่เห็นความสำคัญ สละเวลาและให้ความร่วมมือในการให้ข้อมูล

ขอกราบขอบพระคุณ คุณพ่อแก้ว คุณแม่จันทร์ลอย และครอบครัวสำนวน อันเป็นที่รัก ที่ได้คอยดูแล ห่วงใย ให้กำลังใจ ช่วยเหลือสนับสนุน แก่ผู้วิจัยด้วยดีเสมอมา และคุณสมพล แพรพันธ์ ที่ทำให้ผู้วิจัยมีความมุ่งมั่น อดทน ไม่ท้อแท้ มีพลังในการต่อสู้กับปัญหาอุปสรรคทุกอย่าง ได้จนสำเร็จ ขอขอบคุณ พี่ๆ เพื่อนๆทุกท่าน และเพื่อนๆ พยาบาล ที่ให้การสนับสนุนช่วยเหลือ ปลอบโยน และให้กำลังใจด้วยดีมาตลอด

คุณค่าและประโยชน์ที่มีอยู่ในวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบแด่คุณพ่อคุณแม่ ครู อาจารย์ และผู้มีพระคุณทุกท่าน

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อวิทยานิพนธ์ภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อวิทยานิพนธ์ภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ฅ

บทที่

1 บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	7
แนวเหตุผลและสมมติฐานการวิจัย.....	7
ขอบเขตของการวิจัย.....	10
คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย.....	11
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	13

2 เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับวัยรุ่นและยาบ้า.....	17
แนวคิดเกี่ยวกับความผาสุกทางใจ.....	28
ปัจจัยส่วนบุคคลที่เกี่ยวข้องกับความผาสุกทางใจ.....	37
แนวคิดเกี่ยวกับการประเมินความเครียด.....	38
แนวคิดเกี่ยวกับการเผชิญความเครียด.....	42
แนวคิดเกี่ยวกับความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเอง.....	48
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	51
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	53

3 วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	54
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	55
การหาความตรงเชิงเนื้อหา	61

	หน้า
การหาความเที่ยงของแบบสอบถาม	64
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	66
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	68
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	71
5 สรุปผลการวิจัยวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	78
สรุปผลการวิจัย	80
อภิปรายผลการวิจัย	81
ข้อเสนอแนะ	86
รายการอ้างอิง.....	89
ภาคผนวก.....	101
ภาคผนวก ก รายนามผู้ทรงคุณวุฒิ	102
ภาคผนวก ข ใบพิทักษ์สิทธิผู้ตอบแบบสอบถาม ตัวอย่างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	104
ภาคผนวก ค สถิติที่ใช้ในการวิจัย	112
ภาคผนวก ง ตัวอย่างหนังสือขอความร่วมมือในการวิจัย.....	116
ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์.....	123

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	เปรียบเทียบโครงสร้างแบบสอบถามการประเมินความเครียด ก่อนและหลัง ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบ.....	62
2	เปรียบเทียบโครงสร้างแบบสอบถามการเผชิญความเครียด ก่อนและหลังผู้ทรง คุณวุฒิตรวจสอบ.....	62
3	เปรียบเทียบโครงสร้างแบบสอบถามความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเอง ก่อนและหลังผู้ ทรงคุณวุฒิตรวจสอบ	63
4	เปรียบเทียบโครงสร้างแบบสอบถามความผาสุกทางใจ ก่อนและหลังผู้ทรงคุณวุฒิ ตรวจสอบ	64
5	ค่าความเที่ยงของแบบสอบถาม.....	66
6	ความถี่ และค่าร้อยละของข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลด้านเพศ และการประเมิน ความเครียดของวัยรุ่นที่เสพติดยาบ้า ขณะเข้ารับการบำบัดรักษาในแผนก ผู้ป่วยนอก	72
7	ความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของปัจจัยส่วนบุคคล เกี่ยวกับ อายุ.....	73
8	ความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของความผาสุกทางใจ ของวัยรุ่นที่เสพติดยาบ้า ขณะเข้ารับการบำบัดรักษาในแผนกผู้ป่วยนอก.....	73
9	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของการเผชิญความเครียดและความรู้สึกเห็น คุณค่าในตนเองของวัยรุ่นที่เสพติดยาบ้า ขณะเข้ารับการบำบัดรักษาในแผนก ผู้ป่วยนอก.....	74
10	แสดงจำนวนและร้อยละ ของความสัมพันธ์ระหว่าง เพศกับความผาสุกทางใจ ของวัยรุ่นที่เสพติดยาบ้า ขณะรับการบำบัดรักษาในแผนกผู้ป่วยนอก.....	75
11	แสดงจำนวนและร้อยละ ของความสัมพันธ์ระหว่าง อายุกับความผาสุกทางใจ ของวัยรุ่นที่เสพติดยาบ้า ขณะรับการบำบัดรักษาในแผนกผู้ป่วยนอก.....	76
12	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สันระหว่างการประเมินความเครียด การ เผชิญความเครียด ความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเอง และความผาสุกทางใจ ของวัยรุ่นที่เสพติดยาบ้า ขณะรับการบำบัดรักษาในแผนกผู้ป่วยนอก สถาบันธัญญารักษ์.....	77